

Výkaz o mateřské škole podle stavu k 30. 9. 2025

Metodický pokyn

Liší-li se text či vysvětlivky uvedené na formuláři výkazu od tohoto „Metodického pokynu“, platí verze uvedená v „Metodickém pokynu“.

Kdo a jak výkaz předává

Povinnost předávat údaje ze školních matrik stanoví zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SZ“), a dále ji upravuje vyhláška č. 364/2005 Sb., o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky (vyhláška o dokumentaci škol a školských zařízení), ve znění pozdějších předpisů. Údaje předávají **všechny mateřské školy**, včetně mateřských škol zřízených podle § 16 odst. 9 SZ, mateřských škol zřízených při školských zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, mateřských škol určených ke vzdělávání dětí zaměstnanců zřizovatele nebo jiného zaměstnavatele a lesních mateřských škol, zapsané do rejstříku škol a školských zařízení (dále jen „rejstřík“).

Výkaz se předává odděleně za jednotlivá samostatná místa mateřské školy, kde se uskutečňuje vzdělávání (dále jen „**pracoviště**“), zapsaná do rejstříku. Za pracoviště mateřské školy se považuje takové pracoviště dané školy, v němž se za běžných podmínek uskutečňuje vzdělávání v plném rozsahu vyplývajícím z rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, a které s jiným vykazujícím pracovištěm téže školy prostorově nesouvisí, není s ním spojeno stavebně nebo technicky, ani s ním není umístěno na tomtéž nebo sousedním pozemku a **při jiném organizačním uspořádání by mohlo být zapsáno** v rejstříku jako samostatná mateřská škola. Podrobný rozšiřující výklad pojmu „další pracoviště“ je uveden na webu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“).

V dalším textu se pod pojmem „škola“ rozumí též pracoviště, pokud ze souvislosti nevyplývá jiný výklad.

Údaje za své děti škola předává v souborech se stanovenou strukturou a formátem do databáze spravované MŠMT. Po úspěšném importu souborů jsou data za školu automaticky agregována do podoby statistického výkazu M 1, který škola překontroluje. Pokud údaje odpovídají skutečnosti, doplní případně požadované komentáře a vytvořený výkaz odešle v internetové aplikaci správnímu úřadu (zpracovatelskému místu). V případě zjištěných chyb zajistí jejich opravu ve svém evidenčním programu a po vrácení souborů zpracovatelským místem provede opakovaný import opravených údajů a zopakuje uvedený postup. Zároveň zašle zpracovatelskému místu i výpis dat (za jednotlivá pracoviště) potvrzený ředitelem/kou organizace.

Zpracovatelským místem je pro školy zřizované krajem, registrovanými církvemi a náboženskými společnostmi nebo jinou právnickou nebo fyzickou osobou odbor školství krajského úřadu, v Praze odbor školství, mládeže a sportu Magistrátu hl. m. Prahy, pro školy zřizované obcí nebo svazkem obcí odbor školství úřadu obce s rozšířenou působností (v Praze odbor školství, mládeže a sportu Magistrátu hl. m. Prahy), pro školy zřizované MŠMT je zpracovatelským místem přímo MŠMT (podle § 28 odst. 5 SZ). Příslušné zpracovatelské místo poskytne v případě potřeby škole metodickou pomoc.

Konečný termín pro předání dat školou je 15. 10. 2025.

Informace a pokyny k předávání individuálních údajů ze školních matrik jsou k dispozici na internetové stránce www.msmt.gov.cz, odkaz Statistika školství a dále pak Sběry statistických dat, Regionální školství, Školní matrika. Zde jsou uvedeny i všechny použité číselníky.

Individuální údaje ze školní matriky **nepředávají** mateřské školy při zdravotnických zařízeních, dále školy, které jsou déle než jeden rok mimo provoz, ani školy nově zřízené, které k 30. 9. 2025 dosud nezahájily činnost.

Školy nadále odevzdávají výkaz R 13-01 o ředitelství škol.

Společné poznámky

- Hodnoty ve výkaze jsou uvedeny výhradně v celých číslech. Výjimka u průměrné doby provozu je uvedena v popisu k záhlaví výkazu.
- Třídy zřízené podle § 16 odst. 9 SZ se pro potřeby výkaznictví označují jako „**speciální třídy**“. Ostatní třídy (vč. tříd ve školách při školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, pokud se nejedná o třídy zřízené podle § 16 odst. 9 SZ) se označují jako „**běžné třídy**“. Škola složená výhradně ze speciálních tříd se označuje jako „**speciální škola**“. Jako „**běžná škola**“ je označena škola s minimálně jednou běžnou třídou.
- Při výskytu údajů vyžadujících zdůvodnění nebo doplňující vysvětlení je podmínkou pro elektronické odeslání výkazu doplnění komentáře. Zpracovatelská místa si mohou vyžádat upřesňující zdůvodnění i dodatečně.
- Opravit výkaz lze **jen po dohodě se zpracovatelským místem** tak, že škola opraví údaje ve své školní evidenci a po vrácení souboru znovu provede celý proces předání dat (import souborů, vytvoření a kontrola sestavy výkazu a přehledky, odeslání výpisu výkazu potvrzeného ředitelem školy zpracovatelskému místu).
- Zdravotním postižením** se rozumí zdravotní znevýhodnění uvedené v § 16 odst. 9 SZ, tj. mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, závažné vady řeči, závažné vývojové poruchy učení, závažné vývojové poruchy chování, souběžné postižení více vadami a autismus.
- Odkazy na SZ se vztahují k textu účinnému k rozhodnému datu pro předávání dat výkazu.

Vysvětlivky k údajům výkazu

Jednotné záhlaví se skládá z řádku s kódovým vyznačením identifikací a klasifikací a z textové části.

V **kódovém řádku** záhlaví je uveden **resortní identifikátor školy** (IZO) převzatý z předaných individuálních údajů. Pod IZO jsou vypsána čísla částí (pracovišť), za která škola předala soubory. Na výpisu výkazu se zobrazují další údaje převzaté z rejstříku a vyhodnocené z předaných údajů, např. resortní identifikátor právnické osoby, zřizovatel školy, údaj o tom, zda je škola zřízena podle § 16 odst. 9 SZ (NE/kód B, nebo ANO/kód Z), údaj o tom, zda je škola mimo provoz.

Číslo částí – odpovídá označení předaných základních souborů dat (např. 01, 02), počet částí nemusí odpovídat počtu pracovišť (předávaných výkazů). Škola má možnost nadefinovat více čísel částí a to tolik, v kolika základních souborech data předává (obvykle pokud eviduje různé děti jednoho pracoviště odděleně).

Texty zobrazené v záhlaví se přebírají z rejstříku podle IZO. Na výpisu výkazu za pracoviště je pod textovou částí uveden písmenný **kód výkazu** (např. A, B). Každé pracoviště, za které se výkaz předává, má svůj kód. V souhrnném výkaze za školu (IZO) není kód výkazu uveden.

V údajích označeném ¹⁾ je uveden **druh provozu školy/pracoviště**:

- celodenní
- polodenní
- internátní

V údajích označeném ²⁾ je uveden **kód rozlišení školy/pracoviště**:

- mateřská škola bez rozlišení
- „firemní“ mateřská škola - předávají školy nebo jejich odloučená pracoviště, která jejich zřizovatel určil ke vzdělávání dětí svých zaměstnanců nebo zaměstnanců jiného zaměstnavatele (§ 34 odst. 8 SZ)
- lesní mateřská škola - uvedou školy zřízené podle § 34 odst. 9 SZ

9 škola při zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy

V údajích označených ³⁾ je uvedena **průměrná doba provozu** v hodinách/den s přesností na **dvě desetinná místa**. Mateřská škola s více druhy provozu (např. mateřská škola s celodenním provozem, která má i třídy s provozem polodenním) předává u **každého** z nich odpovídající průměrnou dobu provozu ve třídách s tímto druhem provozu.

a) v celodenním provozu

b) v polodenním provozu

c) v internátním provozu

a) Např. mateřská škola s celodenním provozem, která je 1 den v týdnu v provozu od 6.00 do 17.30 hodin (**v této době v ní mohou být děti** – tj. 11,5 hod.), 3 dny v týdnu od 6.00 do 17.00 hodin (11 hod.) a 1 den v týdnu od 6.00 do 16.00 hodin (10 hod.), uvádí průměrnou dobu celodenního provozu

$(1 \cdot 11,5 + 3 \cdot 11 + 1 \cdot 10) / 5 = 54,5 / 5 = 10,9$ hod./den

b) Např. mateřská škola s polodenním provozem (případně mateřská škola s třídami s polodenním provozem), která je 4 dny v týdnu v provozu od 6.00 do 12.30 hodin (6,5 hod.) a 1 den v týdnu od 7.00 do 12.00 hodin (5 hod.), uvede průměrnou dobu polodenního provozu $(4 \cdot 6,5 + 1 \cdot 5) / 5 = 31 / 5 = 6,2$ hod./den

c) Poskytována je i noční péče, provoz až 24 hod./den

Oddíl II.

Zde jsou uvedeny všechny děti se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým jsou poskytována podpůrná opatření, a děti nadané v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů. Není rozhodující, zda bylo dítě vyšetřeno školským poradenským zařízením (dále jen „ŠPZ“), nebo zda mu podpůrná opatření v 1. stupni podpory poskytuje sama škola.

Ř. 0201: Každé dítě z řádků 0202 až 0207 a 0213 až 0216 je uvedeno jen jednou.

Ř. 0202, 0203 a 0213: Dítě je uvedeno v tolika řádcích, kolik je druhů příčin jeho speciálních vzdělávacích potřeb, v řádku 0201 je uvedeno pouze jednou.

Ř. 0202: Uvedeny děti se zdravotním postižením, u nichž byly speciální vzdělávací potřeby zjištěny na základě speciálně pedagogického, popř. psychologického vyšetření ŠPZ.

Ř. 0203: Uvedeny děti, jejichž speciální vzdělávací potřeby vyplývají ze zdravotního znevýhodnění **neuvedeného** v § 16 odst. 9 ŠZ, a které potřebují poskytování podpůrných opatření.

Ř. 02013: Uvedeny děti se znevýhodněním souvisejícím s odlišným kulturním prostředím nebo jinými životními podmínkami dítěte, které brání v naplnění jeho vzdělávacích možností na rovnoprávném základě s ostatními. V tomto řádku je dítě uvedeno pouze jednou. Zároveň může být uvedeno současně v jednom z řádků 0214 až 0216 a v jednom z řádků 0205 až 0207.

Ř. 0214 až 0216: Uvedeny děti v příslušných kategoriích, které vycházejí z pedagogické diagnostiky zpracované školou. Tato diagnostika je založena na bodovém hodnocení v sedmi sledovaných oblastech:

- A. Dítě nemá přiměřenou podporu vzdělávání v domácím prostředí;
- B. Dítě nemá v dostatečné míře osvojený vyučovací jazyk;
- C. U dítěte se objevuje náročné chování vznikající z ne-zdravotních důvodů;
- D. Dítě má nízkou účast ve vzdělávání z ne-zdravotních důvodů;
- E. Dítě má problémy v soustředění na školní aktivity v důsledku nedostatečného naplnění jeho psychických potřeb;
- F. U dítěte se objevují bariéry ve vzdělávání v důsledku nedostatečného naplnění jeho fyzických nebo materiálních potřeb;
- G. Zákonný zástupce dítěte nespolutracuje se školou.

Metodika k provedení pedagogické diagnostiky je dostupná zde: <https://zapojmevsechny.cz/clanek/994-vychazi-rozsirena-a-aktualizovana-verze-metodiky-k-identifikaci-deti-a-zaku-se-socialnim-znevychodnenim>, zároveň je uvedena na konci metodického pokynu jako Příloha.

Ř. 0205: Uvedeny děti, jejichž speciální vzdělávací potřeby vyplývají zejména z odlišného kulturního prostředí v rodině dítěte, malé znalosti kultury české společnosti, omezené znalosti vyučovacího jazyka vč. užívání jiného než vyučovacího jazyka v rodině dítěte.

Ř. 0206: Uvedeny děti, jejichž speciální vzdělávací potřeby vyplývají zejména z jiných životních podmínek v rodině dítěte, obvykle se jedná

o dlouhodobě se vyskytující životní okolnosti, např. sociální vyloučení, výraznou chudobu nebo jiné.

Ř. 0207: Uvedeny děti, jejichž speciální vzdělávací potřeby vyplývají z kombinace více faktorů (např. příslušníci etnických menšin, pokud se v rodině nehovoří vyučovacím jazykem, platí odlišná kulturní pravidla a rodina je sociálně vyloučená).

Ř. 0212: Uvedeny pouze mimořádně nadané děti, jejichž nadání bylo potvrzeno na základě vyšetření ŠPZ.

Ř. 0220: Uveden počet dětí, kterým jsou ve vykazující škole poskytována podpůrná opatření s kódem NFN (dle doporučení školského poradenského zařízení), bez ohledu na to, zda jsou na tato podpůrná opatření požadovány finanční prostředky či nikoliv.

Oddíl III.

Obsahuje údaje za počty dětí, které mají v rozhodnutí o přijetí do mateřské školy uvedeno datum přijetí nejpozději k 30. 9. 2025 (není přitom rozhodující datum vydání rozhodnutí). Uvádějí se všechny děti, které jsou zahrnuty v evidenčním počtu, tedy např. i děti dočasně umístěné v mateřské škole při zdravotnickém zařízení.

Sl. 2 až 5: Obsahují údaje pouze za **běžné školy**, nevyplňují **speciální školy**.

Sl. 6 až 9: Obsahují údaje za **speciální školy a běžné školy**, v nichž jsou zřízeny **speciální třídy**. Děti uvedené ve sl. 7 jsou uvedené podle zdravotního postižení v oddíle VIII tohoto výkazu. Děti se zdravotním postižením vzdělávající se v běžných třídách **nejsou** ve sl. 7 **zahrnuty**.

Sl. 5 a 9: Uvedeny počty dětí (z celkového počtu ve sl. 3 a 7) s délkou docházky odpovídající polodennímu provozu mateřské školy, bez ohledu na to, jaký je druh provozu třídy, v níž jsou umístěny. Tyto děti, u nichž nepřevyšuje doba pobytu ve škole 6,5 hodiny denně, jsou pro účely výkaznictví označeny jako děti „s polodenním vzděláváním“.

Ř. 0301 až 0303: Uvedeny počty tříd podle druhu provozu a počty dětí zařazených v těchto třídách. Třídy v mateřských školách pro děti se zdravotním postižením, kterým poskytuje ubytování a výchovně vzdělávací činnost, navazující na výchovně vzdělávací činnost mateřské školy, internát, nejsou uvedeny jako třídy s internátním provozem, ale jako třídy s celodenním, příp. polodenním provozem. Obdobně se jako internátní třídy nevykazují ani třídy v mateřských školách při školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy.

Ř. 0310: Uvedeny další děti vzdělávané ve zbývajících dobách podle § 34 odst. 10 ŠZ. Tyto děti nejsou uvedené v žádném dalším řádku ani oddíle výkazu M 1a.

Ř. 0311: Uvedeny počty dětí plnících povinnost předškolního vzdělávání individuálním vzděláváním dítěte, které se uskutečňuje bez pravidelné denní docházky dítěte do mateřské školy podle § 34a odst. 5 a) ŠZ. Tyto děti se nezapočítávají do kapacity školy, mohou tedy být přijímány i nad rámec kapacity mateřské školy. Údaje o zde vykázaných dětech nejsou zahrnuty do žádné další části výkazu.

Oddíl VIII.

Obsahuje údaje za **všechny** děti se zdravotním postižením (v souladu s § 16 ŠZ), vzdělávající se **ve speciálních třídách**.

Ř. 0801 až 0815: Rozepsány děti podle druhu převažujícího zdravotního postižení diagnostikovaného ŠPZ.

Ř. 0801: Zde jsou uvedeny děti s převažujícím mentálním postižením, které nemají souběžné postižení více vadami.

Ř. 0810: Jako děti s více vadami jsou uvedeny děti se dvěma nebo více druhy postižení, z nichž každé by opravňovalo k poskytování podpůrných opatření ve vyšších stupních podpory, případně zařazení do třídy zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ (např. děti, které mají současně mentální i smyslové nebo tělesné postižení).

Ř. 0814b: Uvedeny děti se závažnými vývojovými poruchami učení.

Ř. 0814c: Uvedeny děti se závažnými vývojovými poruchami chování.

Oddíl IX.

Obsahuje údaje o zdravotně postižených dětech vzdělávajících se v **běžných třídách**.

Ř. 0901 až 0915: Rozepsány děti podle druhu převažujícího zdravotního postižení diagnostikovaného ŠPZ.

Ř. 0901: Zde jsou uvedeny děti s převažujícím mentálním postižením, které nemají souběžné postižení více vadami.

Ř. 0910: Jako děti s více vadami jsou uvedeny děti se dvěma nebo více druhy postižení, z nichž každé by opravňovalo k poskytování podpůrných opatření ve vyšších stupních podpory a k zařazení do třídy

zřízené podle § 16 odst. 9 ŠZ, např. děti, které mají současně mentální i smyslové nebo tělesné postižení.

Ř. 0914b: Uvedeny děti se závažnými vývojovými poruchami učení.

Ř. 0914c: Uvedeny děti se závažnými vývojovými poruchami chování.

Oddíl XXI.

Děti jsou rozepsány podle státního občanství. Kód a název státu, jehož je dítě občanem, odpovídá číselníku států RAST.

Sl. 5: Uveden počet dětí - cizinců s povolením k trvalému pobytu (hlava IV a IVa zákona č. 326/1999 Sb. ve znění pozdějších předpisů).

Sl. 7a: Uveden počet dětí - azykantů nebo žadatelů o azyl/udělení mezinárodní ochrany (zákon č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Sl. 7b: Uveden počet dětí - cizinců požívajících doplňkové ochrany (zákon č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Sl. 7c: Uveden počet dětí - cizinců požívajících dočasné ochrany (zákon č. 221/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 65/2022 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Sl. 8: Uveden počet dětí – cizinců (ze sl. 2), pro které je předškolní vzdělávání povinné (dle § 34 odst. 1 ŠZ), tj. **narozených 31. 8. 2020 a dříve** (v odd. XXIV jsou tyto děti zahrnuty v řádcích 2404, 2405 a 2406). Jedná se o děti, které ve školním roce 2025/26 dovrší 6 let, a děti šestileté s odkladem povinné školní docházky.

Sl. 9: Zde jsou uvedeny děti s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka, které zároveň ovládají na úrovni přiměřené svému věku a vývoji jiný jazyk než český. Nedostatečná znalost vyučovacího jazyka znamená, že dítě nemá žádnou znalost nebo umí používat jen základní slova a fráze potřebné pro každodenní život a rozumí pouze jednoduchým sdělením. Neporozumění neplyne primárně ze zdravotního znevýhodnění dítěte (např. logopedické vady, mentální postižení apod.). V případě potřeby lze využít podpůrný materiál k posouzení znalosti vyučovacího jazyka, který je dostupný zde: <https://zapojmevsechny.cz/odlisny-matersky-jazyk/posouzeni- znalosti-vyučovaciho-jazyka>).

Sl. 10: Uveden počet dětí – cizinců v povinném předškolním vzdělávání a občanů ČR s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka v povinném předškolním vzdělávání.

Děti se zdravotním postižením (uvedené v oddíle VIII a IX) jsou rozepsány v samostatných řádcích, ve sl. c se zobrazuje „ano“. V řádcích s dětmi bez zdravotního postižení se ve sl. c zobrazuje „ne“. Pokud má dítě dvojí občanství, je upřednostněno české, dále občanství státu EU.

Oddíl XXIV.

Sl. 2 až 3a: Uvedeny jen děti v **běžných třídách**.

Sl. 4 až 5a: Uvedeny děti ve **speciálních školách a speciálních třídách** zřízených v běžných školách

Sl. 2a, 3a, 4a, 5a: Uvedeny děti, kterým bylo vydáno rozhodnutí o přijetí a jsou **nově** vedeny v evidenci ve vykazující mateřské škole ve školním roce 2025/2026, bez ohledu na to, zda v uplynulém školním roce navštěvovaly jinou mateřskou školu, či nikoli.

Ř. 2401a: Uvedeny děti, které k 1. 9. 2025 nedovršily dva roky. **Dítě však musí být přijato ke vzdělávání v mateřské škole nejdříve k datu, kdy dovrší dva roky.** Lze tedy uvádět pouze děti, které již dovršily dva roky nejpozději do 30. 9. 2025.

Ř. 2401b: Uvedeny dvouleté děti, které **dovrší tři roky v období 1. 1. 2026 až 31. 8. 2026.**

Ř. 2401c: Uvedeny děti, které dovrší **tři roky do 31. 12. 2025.**

Ř. 2405: Uvedeny děti šestileté, tedy děti s uděleným odkladem povinné školní docházky.

Základní mezioddílové kontrolní vazby

- počet dětí celkem (odd. III, ř. 0304, sl. 3 + sl. 7) se musí rovnat počtu dětí v odd. XXI, ř. 2150, sl. 2 a také součtu počtů dětí podle věku (odd. XXIV, ř. 2407, sl. 2 + sl. 4)
- počet dívek celkem (odd. III, ř. 0304, sl. 4 + sl. 8) se musí rovnat počtu dívek v odd. XXI, ř. 2150, sl. 4 a také součtu počtů dívek podle věku (odd. XXIV, ř. 2407, sl. 3 + sl. 5)
- celkový počet dětí ve speciálních třídách (odd. III, ř. 0304, sl. 7) by se měl rovnat počtu dětí v odd. VIII, ř. 0818, sl. 3
- celkový počet dívek se zdravotním postižením ve spec. třídách (odd. III, ř. 0304, sl. 8) by se měl rovnat údaji v odd. VIII, ř. 0818, sl. 7
- celkový počet všech dětí se zdravotním postižením (odd. VIII, ř. 0818, sl. 3 + odd. IX, ř. 0918, sl. 2) se musí rovnat součtu počtů dětí se zdravotním postižením podle státního občanství v odd. XXI, sl. 2, v řádcích, kde sl. c = „ano“
- celkový počet všech dívek se zdravotním postižením (odd. VIII, ř. 0818, sl. 7 + odd. IX, ř. 0918, sl. 3) se musí rovnat součtu počtů dívek se zdravotním postižením podle státního občanství v odd. XXI, sl. 4, v řádcích, kde sl. c = „ano“
- počet dětí se zdravotním postižením (odd. II, ř. 0202) musí odpovídat počtu dětí se zdravotním postižením v odd. VIII + IX.

Používané číselníky

Zřizovatel školy

- 1 státní správa ve školství (MŠMT)
- 2 obec
- 3 privátní sektor
- 6 církev
- 7 kraj

Všechny číselníky používané ve výkaze jsou k dispozici na <https://www.msmt.gov.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/ciselniky-1>

Příloha

Metodika pro posuzování sociálního znevýhodnění

Při identifikaci sociálního znevýhodnění dítěte se posuzují oblasti v tabulce níže, přičemž je z nich pak automatizovaně spočítáno výsledné skóre, které určuje míru sociálního znevýhodnění. Níže naleznete základní instrukce k vyplnění údajů, které jsou detailněji rozpracovány v metodice zpracované Národním pedagogickým institutem a doporučujeme s ní při identifikaci sociálního znevýhodnění pracovat: <https://zapojevsechny.cz/clanek/994-vychazi-rozsirena-a-aktualizovana-verze-metodiky-k-identifikaci-deti-a-zaku-se-socialnim-znevynhodnenim>.

Sledované oblasti/faktory sociálního znevýhodnění	Míra negativních dopadů: 0 – žádné dopady 1 – mírné dopady 2 – významné dopady 4 – zásadní dopady
A. Dítě nemá přiměřenou podporu vzdělávání v domácím prostředí	
B. Dítě nemá v dostatečné míře osvojený vyučovací jazyk	
C. U dítěte se objevuje náročné chování vznikající z ne-zdravotních důvodů	
D. Dítě má nízkou účast ve vzdělávání z ne-zdravotních důvodů	
E. Dítě má problémy v soustředění na školní aktivity v důsledku nedostatečného naplnění jeho psychických potřeb	
F. U dítěte se objevují bariéry ve vzdělávání v důsledku nedostatečného naplnění jeho fyzických nebo materiálních potřeb	
G. Zákonný zástupce dítěte nespolupracuje se školou	
Celkové skóre – index sociálního znevýhodnění	Počítá se automaticky

U jednotlivých oblastí/faktorů se hodnotí dopady sociálního znevýhodnění do vzdělávání dítěte, na škále 0 – 1 – 2 – 4. Obsah jednotlivých hodnocení je definován takto:

0 – žádné dopady, negativní vliv dané oblasti/faktoru do vzdělávání dítěte není žádný nebo je jen zanedbatelný;

1 – mírné dopady, negativní vliv dané oblasti/faktoru do vzdělávání dítěte je méně závažný, vyskytuje se pouze občas (ne trvale) a dá se zvládnout běžnými formami podpory dítěte (intervence učitele nebo asistenta v rámci standardního programu vzdělávání);

2 – významné dopady, negativní vliv dané oblasti/faktoru do vzdělávání dítěte je významnějšího rozsahu, vyskytuje se s větší frekvencí nebo trvale a zpravidla už vyžaduje zapojení alespoň některých nadstandardních forem podpory (dílič intervence nad rámec standardního programu vzdělávání, vyšší míra zapojení pracovníků v týmu MŠ);

4 – zásadní dopady, negativní vliv dané oblasti/faktoru do vzdělávání dítěte je zcela zásadní a v podstatě znemožňuje vzdělávání dítěte standardní cestou, vyskytuje se trvale a vyžaduje zapojení řady různých nadstandardních forem podpory (komplexní intervence nad rámec standardního programu vzdělávání, vysoká míra zapojení dalších pracovníků v týmu MŠ).

Základní vysvětlení jednotlivých oblastí/ faktorů sociálního znevýhodnění:

A. Dítě nemá přiměřenou podporu rozvoje v domácím prostředí: Nedostatečný rozvoj dítěte v domácím prostředí může být způsoben chybějící podporou ze strany zákonných zástupců (rodiče nemají zájem / čas / potřebné znalosti a kompetence) nebo nevhodným domácím prostředím (dítě v domácnosti nemá klidné místo na hru a rozvoj). V důsledku uvedených faktorů se v domácím prostředí předškolní dovednosti dítěte nerozvíjejí, v době absencí dítě zaostává. Výrazným prvkem zde může být i nedostatečná připravenost dítěte na vstup do předškolního vzdělávání (včetně základních sociálních a hygienických návyků).

B. Dítě nemá v dostatečné míře osvojený vyučovací jazyk: Nedostatečné jazykové kompetence u dětí vznikají v důsledku používání odlišného jazykového kódu v rodině – může jít o zcela jiný jazyk (odlišný mateřský jazyk), ale i o češtinu v podobě etnolektu (romský etnolekt češtiny) nebo sociolektu (chudší nebo odlišná slovní zásoba nižších sociálních vrstev obyvatel). V důsledku uvedených faktorů dítě nerozumí pokynům pracovníků MŠ, chybí v pochopení zadání činnosti a neumí se samo vyjadřovat přiměřeně svému věku.

C. U dítěte se objevuje náročné chování vznikající z ne-zdravotních důvodů: Chování náročné na podporu může u dítěte vznikat v důsledku rozporu/nesouladu mezi minoritní kulturou domácího prostředí a majoritní kulturou školy (např. v oblasti návyků, které škola samozřejmě očekává, v rodinném prostředí ale chybí). Na obtíže v chování dítěte ale může mít i vliv vyšší výskyt sociálně nežádoucích jevů v prostředí, ve kterém dítě žije (např. častější užití vulgarismů, dysfunkční rodinné vztahy apod.). V důsledku uvedených faktorů dítě opakovaně porušuje pravidla a normy chování očekávané v prostředí mateřské školy.

D. Dítě má nízkou účast ve vzdělávání z ne-zdravotních důvodů: V důsledku nízkého zájmu zákonných zástupců o předškolní vzdělávání dítěte, ale i v důsledku jiných faktorů (např. obtížná doprava do MŠ z místa bydliště, nemoc sourozenců ad.) dochází ke zvýšeným absencím dítěte na docházce do MŠ (aniž by tyto absence vznikaly ze zdravotních důvodů na straně dítěte). Absence (jen orientační rozmezí): do 10 % stupeň 1; 10 až 25 % stupeň 2; vyšší než 25 % stupeň 4.

E. Dítě má problémy v soustředění na školní aktivity v důsledku nedostatečného naplnění jeho psychických potřeb: Nedostatečné naplnění psychických potřeb může být u dítěte způsobeno nestabilním nebo jinak ohroženým/ohrožujícím domácím prostředím (dysfunkční rodinné vztahy, zanedbávání dítěte, opakované stěhování, výskyt domácího násilí nebo jiných patologií). Psychika dítěte může být také poznamenána prožitými traumaty (např. u dětí umístěných v ústavní výchově nebo v péči OSPOD; u dětí po rozvodu rodičů nebo po úmrtí v rodině). V důsledku uvedených faktorů se dítě nemůže dostatečným způsobem koncentrovat na školní aktivity.

F. U dítěte se objevují bariéry ve vzdělávání v důsledku nedostatečného naplnění jeho fyzických a materiálních potřeb: Nedostatečné naplnění základních fyzických potřeb vzniká zpravidla následkem špatné socioekonomické situace rodiny, mezi důsledky mohou být nedostatečná koncentrace dítěte na školní aktivity (např. když ráno přichází do MŠ hladové), překážky v zapojení do některých aktivit (např. kvůli nevhodnému nebo znečištěnému oblečení), případně zvýšené absence (vyšší nemocnost jako důsledek substandardního bydlení). Do této oblasti patří také nedostatečné materiální zabezpečení dítěte – průběh vzdělávání je ohrožen skutečností, že zákonní zástupci mají opakovaně problémy s hrazením poplatků za předškolní vzdělávání / školní obědy / vybavení dítěte do MŠ / školní akce a výlety apod.

G. Zákonný zástupce dítěte nedostatečně spolupracuje se školou: Nedostatečná spolupráce mezi školou a zákonnými zástupci dítěte vzniká v důsledku nedostatečné aktivity (event. vyhýbání se kontaktu) na straně zákonných zástupců dítěte (nechodí na schůzky, při předávání dítěte se vyhýbají kontaktu, nespolupracují při podpoře vzdělávání dítěte apod.). V důsledku tohoto faktoru může docházet k rozporům mezi výchovou dítěte ve škole a v rodině, nemohou být zcela efektivně řešeny ani běžné požadavky na zákonné zástupce v oblasti vzdělávání (hrazení potřebného vybavení dítěte do MŠ apod.), ani případné problémy v chování dítěte.

Výsledné hodnocení dítěte může nabývat hodnot:

Výsledná kategorie	Hodnocení	Intervence školy
0. dítě bez sociálního znevýhodnění	v jednotlivých oblastech se objevuje převážně hodnocení „0“, maximálně ve třech oblastech je hodnocení „1“, hodnocení „2“ nebo „4“ se neobjevují	Bez intervence
I. dítě ohrožené sociálním znevýhodněním	objevují se hodnocení „1“ ve čtyřech nebo pěti oblastech a/nebo v max. jedné oblasti se objevuje hodnocení „2“, celkový součet hodnocení je max. 5, hodnocení „4“ se neobjevuje	Zvýšená pozornost k možnému rozvoji sociálního znevýhodnění, zpravidla poskytována PO 1. stupně.
II. dítě se sociálním znevýhodněním a významnou potřebou podpory	hodnocení „2“ se objevuje ve dvou nebo více oblastech a/nebo celkový součet hodnocení je více než 5, hodnocení „4“ se neobjevuje	Poskytována vždy min. PO 1. stupně. Vyšší (2.) stupeň PO poskytován na základě doporučení ŠPZ v oblasti sociálního znevýhodnění (KŽV).
III. dítě se sociálním znevýhodněním a zásadní potřebou podpory	alespoň v jedné oblasti se objevuje hodnocení „4“	Poskytována vždy min. PO 1. stupně. Vyšší (2. nebo 3.) stupeň PO poskytován na základě doporučení ŠPZ. v oblasti sociálního znevýhodnění (KŽV).